

ОТ АВТОРИТЕ

Наблюденията и изследванията върху огромния фолклорен материал, посветен на хайдушкото движение в България, открива възможност да се обособи един основен цикъл от песни и предания за двама войводи-революционери – Хаджи Димитър и Стефан Караджа. Юбилейните годишнини от рождението и юнашката гибел на двамата герои станаха повод да се съберат в сборник всички известни български песни и предания, като форма на всенародно признание и преклонение пред техния подвиг.

Анализирайки тези песни и предания се натъкваме на факти и явления характерни за развитието на общобългарската фолклорна традиция, особено що се отнася да хайдушката народна песен, която в случая е основна форма за разкриване на фолклорното мислене и отношение към тези две исторически личности.

Хаджи Димитър е роден в Сливен и дейността му като хайдутин до заминаването му за Сърбия и Румъния е предимно в Сливенския балкан заедно с Панайот Хитов. И затова съвсем естествено е броят на песните за него в Сливенско да е най-голям, а по-малко за Стефан Караджа и за общата им дейност като войводи. Докато в песенния цикъл за Стефан Караджа се наблюдава явление, което на пръв поглед е в противоречие с историко-логическата последователност при създаването на песните за него и житейския му път. Той е роден в Ямболско, но е живял и действувал повече в Добруджа до събирането му с Хаджи Димитър в Румъния. И въпреки това песните за Стефан Караджа в Ямболско са значително повече (около 60), а песните за Хаджи Димитър и за двамата едновременно са доста по-малко.

Това потвърждава факта, че независимо от това, къде е живял и действувал героят (особено ако става дума за личност с общонародна значимост), родното му място е с най-големи права да му отдаде заслужена почит чрез фолклорните си произведения.